

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת עקב תשע"א

כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם (ח' - ג')

רומז בזה, שאם חושב האדם שאוכל סתם שלא לכוונה מיוחדת רק להנאת גופו, טעות היא בידו והוי כזן ומפרנס להסט"א רח"ל, וז"ש "כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם" אין האדם חי לאכול לחם סתם בלי כוונה וסיבה מיוחדת, "כי על מוצא פי ה' יחיה האדם" דכל מה שאוכל הוא רק לקיום וחיזוק גופו שיוכל ללמוד ולהתפלל ולשבח את בוראו בפיו ולכן הוא חי, וזה כי על כל מוצא פי ה', רומז לתורה ותפילה

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך (ח' - י"ד)

ידוע שהרה"ק מקאצק זיע"א היה שונא כסף שנאה עזה, ואצלו היה הכסף דבר מאוס ממש. פעם סיפרו לו חסידים שהרה"ק רבי לייב שרה"ס זיע"א פירש את הפסוק "ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך" "ושכחת" לשון שכיח ומצוי, כל מי שיש לו כסף וזהב לרוב ואין לו דאגה של פרנסה, יכול להיות שכיח אצל הקב"ה, ויכול לעבדו מתוך הרחבת הדעת, אמר הרבי מקאצק, "אם כן, כנראה שיש כן משהו טוב ומשובח בכסף, שהרי על ידו יכולים להיות שכיח אצל הקב"ה.

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך (י' - ב')

כאשר אב מצוה על בנו לבל ילך יחף פן תינגפנה רגליו, הרי אם הבן עודנו קטן, יראתו הוא פן יעניש אותו אביו, ויראתו של האב הוא חששו לשלום רגליו של הבן, ושהבן הוא מבוגר, אזי אין הבדל בין יראתו ליראתו של אביו. וכך, השי"ת נתן לנו "תרי"ג מצוות" כדי לשמור עלינו לבל ניהפך ע"י הגוף למגושמים וגסי רוח, ונתרחק חלילה מהבורא ית"ש, והמצוות הן האמצעים העשויים לזכך ולזקק את האדם מן ההשפעות הגופניות הגשמיות, לפיכך חפץ השי"ת שיראתו לא תהיה "יראת העונש" כיראתו של אותו בן קטן, אלא שתהיה דומה ליראתו הוא, שיהא מתיירא מהעבירה לבל יהפך למגושם, ויורחק בעטיה מהקב"ה. וזה הפירוש בפסוק "מה ה' שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך" השי"ת שואל מעמך כי תהיה יראתך דומה ליראתו, "ליראה את ה' אלקיך (את" במובן "עם"), שתתיירא מפני הנזק שהחטא גורם לנשמתך, ולא רק מפני העונש.

(הבעש"ט הקדוש זיע"א)

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' וגו' (י' - י"ב)

אפשר לבאר עפי דאיתא בגמר' הדבק במידותיו של הקב"ה מה הוא רחום וחנון, ובכל המעלות והמדות של הקב"ה ראוי לו לאדם להידבק בהם, חוץ מדבר אחד שציוה הקב"ה לאדם שאי אפשר לו לקיים, דהיינו "יראה" לירא מפניו, שזה לא שייך אצל הקב"ה שאין שייך בו ית' יראה, שהרי הוא המושל בכל העולם כולו, וזה הפירוש בכתוב "ועתה ישראל מה ד' אלקיך, דהיינו כל המעלות שיש בה' אלקיך, שואל מעמך, שאתה תדבק במידותיו ובדרכיו, כי אם דהיינו דבר אחד שואל מעמך שאתה תעשה מה שאין בו ית', וזה "ליראה את ה' אלקיך", דזה א"א בהקב"ה ואתה מצווה ליראות מפניו.

(דברי מהר"א)

אשר לא ישא ולא יקח שוחד וגו' (י' - ז')

וברש"י "לפייסו בממון", והדברים תמוהים, איך ניתן לשחד את הקב"ה בממון, והתירוץ הוא, שהפסוק הזה קשור ונמשך לפסוק הבא אחריו "עושה משפט יתום ואלמנה ואוהב גר לתת להם לחם ושמלה", ישנם אנשים אשר מקיימים מצוות צדקה וגמילות חכמים, בונים בתי יתומים, בתי מחסה לעניים וכו', אבל מזלזלים בכה מצוות מהתורה, על זה מזהיר הכתוב שלא יחשבו שאפשר לשחד את הקב"ה ע"י מעשה צדקה וחסד על חשבון אי קיום מצוות אחרות.

(חתם סופר)

והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי (ז"א - ג')

מסופר על הרה"ק רבי מרדכי החזן מזאסלב זיע"א מתלמידי הבעש"ט הקדוש זיע"א, שאחד מתפקידיו כמו שהיה נהוג בימים ההם, היה לקרוא קריאת שמע עם ילדי החדרים בבתי היולדות בלילה לפני ברית המילה (וואכ-נאכט). הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זיע"א שאלו פעם, מה הוא מכוון בלבו בשעת קריאת שמע עם הילדים בבית הרך הנולד? השיב לו רבי מרדכי: חז"ל אמרו (ברכות י"ג) "למה קדמה פרשת 'שמע' לו'היה אם שמוע', כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחילה ואחר כך יקבל עליו עול מצות". במצות המילה, שהתינוק עומד לקיים למחרת היום, הוא מקבל על עצמו את עול המצוות, והנה באים אנו וקוראים קריאת שמע ומקדימים לקבל עבורו עול מלכות שמים, נפעם רבי פינחס מעמקות הדברים ושיבח אותם מאד מאד.

והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי (ז"א - ג')

"אין והיה אלא לשון שמחה" לפי השמחה וההשתוקקות של היהודי לקיים את המצוות, כך זוכה לשמוע, להשיג ולקיים, "והיה אם שמוע" אם תקבל את המצוה בשמחה, ע"י זה "תשמעו אל מצותי לאהבה את ה' אלקיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם", וזה שכר מצוה - מצוה, ע"י ההנאה משמחת המצוה מקיימים את המצוה בשלימות, וזהו ההכנה למצוה, לכן תקנו "ברכה" קודם ה"מצוה".

(שפת אמת)

בחריש ובקציר עולמים (זמירות ליל שבת)

כתוב בספרים הק' שההכנה לשבת קודש מתחילה כבר ביום הרביעי של השבוע, והבעש"ט הק' זיע"א רמז לך מן הפסוק (שמות ל"ד - כ"א) "בחריש ובקציר תשבות" "חריש" ר"ת ימים חמישי רביעי ששי, שהם שלושת ימי ההכנה לקראת השבת. ימים אלה אכן דומים לחריש, שהיא פעולת ההכנה של הקרקע לזריעה, כך יטרח האדם בימים אלה להכשיר עצמו לעבודת הבורא ביום השבת. לאחר השבת יהיו שלושת הימים הראשונים של השבוע, ראשון שני ושלישי, כימי קצירה, שבהם יוכל האדם לקצור את היבול הרוחני, כלומר לקבל את השפע הרוחני שהושפע עליו מקדושת השבת.

(עבודת ישראל)